

KÖZÉRTDEK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő:
LÉVAY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. kör, Leány-utca 624. sz.
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Hirdetések a legjutányosabb árak mellett tételnek közzé. Nyiltér
petit soronként 30 fillér. — Kéziratok nem adnak vissza

Még egyszer az új nemzetiségi bankról!

Beszéljünk egyszer igazán komolyan, higgadtan, kizárva minden szenvedélyességet. Az alap, — amelyen tárgyalásunk folyik, Firczak püspöknek a nemzetiségekről kiadott egyik körleveléből egy mondat: Ez itt Magyarország s Magyarország csak magyaroké lehet.

Előljáró beszédnek legyen elég ennyi. Most pedig térjünk a dologra.

Utolsó előtti számunkban napvilágot látott vezércikkünk megjelenése óta az új nemzetiségi bunyevác banknak a tervei a megvalósulás felé közelednek. Azok az urak, kiket akkor felsoroltunk, szívós kitartással gyűjtik a részvényeseket, csupán a bunyevác nép kebeléből. A vidék tekintélyes polgárai is bejönnek s miután itt felvilágosítják őket, jegyeztetnek részvényeket Csantavér, Bajmok, Katymár, Felső-Sz. Iván bunyevác ajku gazdái között. E közt több hir szivárog ki a

bankalapítók köréből, a melyek nem épen kedvezők a magyarságra nézve.

Ugy hirdik, hogy a számadási könyveket bunyevác nyelven fogják vinni. A váltókra is csupán bunyevácul írják majd a neveket. A tisztviselők mind bunyevácok lesznek és csak azok, kiknek multjuk és érdemök van már a bunyevác népnek a magyar néptől való elhidegítésében. Azután nem magas kölcsönök adására törekednek, hanem olcsó kölcsönöket nyújtanak a fajukhoz tartozóknak. Nem az osztalék lesz a jelszó, hanem a pénz erejével is tömöríteni a bunyevác ajku népet.

Ilyen jelenségek közt senki el nem hiteti velem, hogy ezeknek a bankalapítóknak csak az volna a céljuk, hogy a bunyevác gazdákon segítsenek; ellenkezőleg az egészbankalapítási munkálatból s több más körülményből erősen kidomborodik a különválló nemzetiségi törekvés. Bármennyire essék zokon, hogy Magyarország kellő köze-

pében, a szívében, ahol a legfeketébb földből a világnak a legszebb buzája adja áldását a föld népének, vannak olyanok, kik evvel a földdel s annak népével nincsenek kibékülve, akik nem a magyar népet akarnak karöltve munkálkodni a nagy emberiség üdvösségén, hanem vágyaik szárnyán afféle nagy szláv tenger felé törekszenek, mely Szt. István birodalmát körülveszi s össze akarja roppantani, mindezek daczára mégsem mondom azt, hogy az ilyen különválló törekvések ellenében szabad a modern pyrotechnika minden vivmányát felhasználni, hogy azokat szétromboljuk. Még ha szükséges volna, még akkor is szígyenére válna a magyar jognak, és törvénynek.

Hanem nyissuk ki a szemünket s lássuk: mint tépi ki izgága lelkü bujtogató alak irgalmatlan vandál pusztítással a magyar és bunyevác testvér érzés legszebb virágait s amennyire társadalmi uton lehetséges tegyük le-

TÁRCZA.

A nagy idők emlékeiből.

Az öreg „Pali bácsi” — így nevezte az egész megye — névnapját ülte. Nevezetes nap volt ez. Hivatalos nem volt senki. Hogy a manóba is jutna valakinek az eszébe névnapra vendéget czitálni! Mire való a kalendárium!? Megjelent a környék minden számottevő kaputos embere.

A hosszú fődött folyósón terítették. Az udvar felőli részen felnyitották az ablakokat, hogy friss levegővel enyhítsék a hosszú nyaku üvegek tartalmának égető tüzeit. A fal mentén nyíló rózsák ambra-illattal vegyítették a konyha művészet remekeinek orosiklandoztató szagát.

„Pali bácsi” igen jó kedvében volt. Mikor ő jó kedvében volt. akkor rendszeren a régi időkben adomázott. Voltak köztük kaczagtatók, katonacsínyek, de voltak szomorúak is, hogy halltukra köny szökött az érzékenyebb szempilláira.

Most is olyan forma jutott az eszébe.

Világos mellett táboroztunk, kezdte a szót. Vártuk a mindenható orosz tábornoknak, Rüdige grófnak az üzentét Görgey ajánlatára a fegyverletétel ügyében. Éjjel jött a válasz, a tábornok hadsegéde, Grigorov ezredes hozta.

Másnap felszedtük holminkat, hogy az orosz tábornok elé menjünk letenni fegyvereinket. Sehogysem tudtuk megérteni, hogy egy 30 ezer emberből álló hadsereg hogyan adhatja meg magát egyetlen lövés nélkül. 142 ágyu a birtokunkban s tétlenül keiljen átadunk az ellenségnek. Ez nem illő a magyar vitézséghez.

Sokan voltunk, akik zugolódtunk, s ha valaki az élünkre áll, azonnal megtagadjuk az engedelmisséget. Velünk tartott volna kevés kivétellel az egész hadsereg.

Mikor a tábornok elé értünk és Görgey leoldotta a kardját, csak az Isten őrizett, hogy az oroszok közé nem lőttünk. Tulajdonképen nem is ő rájuk haragudtunk mi, mert ezek mindenütt jól bántak velünk, ha kezeik közé kerülünk, de nem tudtuk megérteni, hogyan jöhettek az osztrák segítségére — ellenünk!.. különben ők is megbánták.

Irtózatos elkeseredésünket és dühünket az orosz tábornok nagylelkűsége váratlanul enyhítette: visszaadta vezérünknek a kardot és lekötelező barátsággal szorított vele kezét.

Ilyesfélét vártunk, mégis meglepett a dolog.

Míg bajfársaim a lefegyverzéssel foglalkoztak, néhányad magammal — huszárok voltunk mindannyian — az utolsó sorokba sarkantyuztuk lovainkat és usdi! — vissza a hegyek felé, Talán észre is vettek, de nem

törődtek velünk; lehet, hogy nem is tűnt fel a szökésünk. Bajtársaink közül ugyan láttak, de hagytak, annyira elfogta őket a mélységes kétségbeesés, hogy nem törődtek se magukkal, se velünk.

A hegyek lábainál megesküdtünk, hogy egymást el nem hagyjuk s hogy fegyvereinket csak a halál szakítja ki a kezeinkből.

Tervünk volt Bemhez jutni. Célünket lóháton el nem érhattük, mert ugy hamarosan észrevehetnek. Egészen Erdélyig ellenséges vidéken kellett átjutnunk. Közel Világoshoz ismertünk egy derék oláh embert, ehhez igyekeztünk először is. Sok apró szolgálatot tett itt táborozásunk alatt a legénységnek. Ezt akartuk megszolgálni és valami sziveségre megkérni.

Beállítottunk az udvarára. Megértettük vele hogy a többiek letették a fegyvert, mi megszöktünk, a lovakra nincs szükségünk, azokat hazafias viselkedése jutalmául neki ajándékozzuk. Biztonság okáért tanácsoltuk, vagy rejtse el a felszerelést vagy égesse el. S ha kérdeznék, hogyan jutott a lovakhoz, találjon ki valami okosat, nehegy bajba essék.

Elmondtuk, hogy a hegyek közt Erdélybe törekszünk.

(Vége köv.)

hetetlenné az ily alakok működését, legyen rajtok akár papi talár, akár ügyvédi toga, akár a név előtt valami dr. kifejezés.

Egy két ujságírónak a közügyek mezején kutató szeme felfedezi a magyarság ellen keletkező támadásokat, megkondítja a vészharangot, de hát a mi társadalmunk mintha egészen közömbös volna ezen nemzetiségi mozgalmak iránt, melyben a jó bunyevác népnek a magyar testvérek iránt hosszú időközön táplált szeretete fog áldozatul esni.

A bankjainknak pedig ne az legyen a főtörekvésük, hogy osztalék-politikát üzzenek, s 30—40 százalékot jutassanak részvényeseiknek. Legyen az magyar pénz olcsó s jutthasson hozzá az idegen nyelvű polgárstárs is olcsón, hogy így megérezze a magyar szív melegét. Az a pénz, mely majd Zág-rárból fog ide beözönlenni, nem fog 4 vagy 4¹/₂ percentszázéknél többet kérni s majd micsoda riadalom lesz, ha ez a nagy bunyevác gazda közönség pénz szükségleteit mind abban az új bankban fogja kielégíteni?!

... Mi megtettük ujságírói kötelességünket. Kellő komolysággal adtuk elő az új nemzetiségi bank törekvéseit s levontuk a jövőt illetőleg a következtetéseket; már most, ha a társadalom nem akarja vagy nem tudja a bajnak elejét venni, mikor az még nem használhatja mind a méregfogait s mikor az ellene való küzdés nem nehéz, akkor a mi társadalmunk nem érdemli meg azt, hogy Délmagyarországban a magyarság védbástyájának tartsák.

Városi közgyűlés.

Márcz. 19.

Végre-valahára, elértük már azt az időt is, midőn közgyűlésünk hangulata egészen csendes volt. Személyeskedő és gáncsotkereső még csak akadt, de nem volt tárgy, anyag a megtámadásra. A nagy körültekintéssel hozott és a város érdekét célzó tanácsi javaslatok teljesen kielégítőek, sőt itt-ott a várakozáson felülállók.

Dr. Biró Károly polgármester hatalmas tettereje, kettőzött szorgalma szakértelme és nyugodt temperamentumában rejlő tulajdonok észlelhetők a közgyűlés elé terjesztett tanácsi javaslatokba. Ma már azt lehet mondani, hogy a kákán csomótkereső bizottsági tagok valamennyije elismeréssel adózik a polgármester tiszta s pártatlan közgazgatása felett.

Bármely tárgynál, ha valakinek aggálya merül fel, az rögtön kielégítő és a mi fő megbízható választ kap a polgármestertől,

az egyes városi ügyekben. A mult aera alatt mindig arról kellett panaszkodni, hogy mást tesznek, mint a mit ígértek. Sőt sok esetben már előre is sejtettük, hogy a javaslatnak megfelelő határozat nem fog érvényre jutni és a tények bizonyossága szerint feltevésünkben nem is csalódtunk.

A polgármester úr megbízható egyénisége mindenkor biztos garanciát képez, hogy ő programjához hiven, a tiszta és pártatlan közigazgatást emeli érvényre. Eddigi rövid működése alatt is, nem egyszer adta tanujelét a hajszálig menő becsületes közigazgatásnak. Ez az az irány, melylyel egy alapjában megfeneklett közigazgatást a hinárból kiemelni lehet, ez az az út, melyen haladva városunk, boldogulását elérheti.

A közgyűlés lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő.

Polgármester február havi jelentése.

A polgármester február havi jelentéséből kiemeljük Palics bérbeadásának és halászatára vonatkozó tett intézkedéseket. A polgármester annak idejében a „Vállalkozók” lapjában és a berlini lapokban közzétette, Palics bérbeadására vonatkozó hirdetményt. A pályázat lejárt és nem jelentkezett senki. Palics halgazdasága feletti felügyeletet Lang Simon bizottsági tagra bízta, ki a halászat terén kellő jártassággal bír.

Kisebb ügyek.

Felolvastatott Gulner Gyula államtitkárnak válasza. A törvényhatóság legfelsőbb kitüntetése alkalmából üdvözölte őt, melyre meleg szavakban fejezi ki köszönetét a törvényhatóságnak.

Tudomásul vétetett a belügyministeri leirat, melylyel a palicsi gyógytár felállításának jogát Szigethy Bélának adományozta.

Több terület megváltása feletti szavazás után elfogadta a közgyűlés a tanács javaslatát, hogy a lelencházhoz szükséges telket Vermes Gábortól vette meg.

A kórházi szabályrendeletet a minister nem fogadta el, honnan utasította a tanácsot, hogy azt újra dolgozza át és a kórházi és közigazgatási bizottság véleménye után terjessze hozzá vissza.

A minister elfogadta a közgyűlésnek a két millió nyolczszázezer koronás kölcsönre vonatkozó leszámolását.

A közgyűlés elfogadta a tanácsnak az ugarföldök hasznóbér adására vonatkozó árverési feltételeit azzal a módosítással, hogy a bérlőknek tavasszal csak 10 koronát kell fizetniök a gazdasági év eltelte után pedig a többbit. Ezen módosítást a közgyűlés azért tette, mert tavasszal, a gazdasági év kezdetén a kis gazdáknál általában pénzhiány áll be.

A város részére szükséges vasárak szállítását Ohrman Kálmán vaskereskedő kapta meg.

A közgyűlés a helyben működő apácza-zárdának 300 korona tűzifa pótlékot szavaz meg.

A közgyűlés a tanács javaslata alapján a györgyéni iskolához vezető utat kisajátítja.

A közbérlő földök hasznóbérbeadásánál dr. Mukits Simon felhívja a közgyűlés figyelmét azon visszaélésre, mely a hasznóbérlétnél előfordult. Kéri, hogy a polgármester saját

hatáskörében intézkedjék. A legjobb minőségű földeket olcsó ár fejében egyesek birják, ők pedig albérletben kiadják és vele tervszerű üzérkedést folytatnak.

Dr. Biró Károly polgármester bevallja, hogy ő is tud azon helytelen és káros bérletről, mely a várost megkárosítja; a közönségre nézve pedig sérelmes. A mult rendszer hibájának tudja be, hogy a legjobb minőségű földek árverés nélkül potom árért adattak ki. A szerződést felbontani nem lehet. Az albérletről személyesen fog a helyszínén meggyőződni, hogy miben áll. Ha az albérlet tényleg fennáll, úgy intézkedni fog, hogy a bérlő ellen a per megindíttassék. Az illető bérlő az árendát eddig azért nem fizette be, mivel a számvevőség az átlag kiszámításával nincs készen.

A kölcsön felvétele.

A törvényhatóság az 1'425'000 korona hosszú lejáratu kölcsönt a budapesti magyar kereskedelmi banktól vette fel 4'800/0-os tőke és kamat törlesztés mellett. A kötvények árfolyama: 97%. Időelőtti visszafizetés esetében 2% -os kártérítési díj. Késedelmi kamat hátralékos részesletek után 6%.

A „Nemzeti Salon” kérelme.

A „Nemzeti Salon igazgatósága azon kérelemmel járul a törvényhatóság elé, hogy ittléte alkalmából a város 600 korona segélyben részesítse és a „Pest” szálló termeit bocsássa díjmentesen rendelkezésére.

E tárgynál elsőnek dr. Milkó Izidor szólalt fel. Tartalmas beszéd keretében foglalja össze a kérelem méltányosságát és a törvényhatóság ezen kérelem iránt tartozó kötelességszerű lojalitását. Szerinte az új aerának hivatása a kultúra terén is uttörőnek lenni és a közművelődés oltárára áldozni. Szerinte szűkeklőség volna, hogy Szabadka 600 koronát adjon a „Nemzeti Salon”-nak. Indítványozza, hogy a város 1000 korona értékű képet vásároljon az ide hozott tárlatból. Történelmi vagy valamely művészi festmény megvételét ajánlja a felállítandó muzeum számára. Rámutat a multnak rossz izlésére, mikor drága pénzen mázolászt vett a város. Ez idő szerint a városnak módjában áll művészi képeket venni.

A közgyűlés dr. Milkó Izidor indítványát egyhangulag elfogadja s 1000 koronát képek vásárlására megszavaz.

Apróbb ügyek.

Néhai Hlatky Béla volt városi adótsízt fennmaradt 244 korona fizetési előlegét behajthatatlanság miatt leiratni határozza a közgyűlés.

Kiskoru Páncsics Krisztina tanítónőképzőintézeti növendék részére évi 159 korona nevelési járulékot tanulmányainak befejezéséig meghosszabbítja a közgyűlés.

Létmányi Miklós ellenőr és Peics István házipénztárnok fizetésemelés iránt beadott felebbezésüket a közgyűlés elutasítja.

Vujkovicz Cz. Dániel rendőrt és Puzics Márk rendőrt megfelelő összeggel nyugdíjazza.

A vágóhidon egy bélmakra felállítására 3300 koronát szavaz meg a közgyűlés.

Több kisebb ügy végeztével a közgyűlés 12 órakor véget ért.

Színház.

Fehér holló.

(Eredeti bohózat. Irta: Dr. Decsy József. Először adták Szabadkán márczius 17-én.)

A premier bizonyos tekintetben mindig csiklandozza az embert. Ugy vagyunk vele, mint a háztűznézni járó fiatal ember. Szép-e?

Kérágadó-e? Hatásos-e? Százféle kérdés várja a feleletet. Ez a kíváncsiság motoszkált bennünk a „Fehér holló” bemutatója előtt is. Eltiltottunk minden részrehajló ítéletet tollunknak melyet talán a „landsmann” javára tehetett volna s a mi pennánk alá került, az a mi rideg véleményünk az új darabról. A „Fehér holló” modern kaptafára vert bohózat tarka-barka alakjaival az életnek. Persze egységes [compositió], mely az egész darabot láncszemekként fonná át, hiába keresünk benne. Ez különben a mi új századunk furaságainak sajnálattal konstatált általános hiánya. Az orleansi gárda tagja, a hirdetett nőgyűlölő Kelemen, fatalis ismeretségbe keveredik egy kevésbé orleansi erkölcsű kardalasnővel. A viszonyt Kelemen szélsodorta cilinderje fedi fel s ez aztán oda visz, hogy a „Fehér holló” is csak olyan csapodár férfi, mint a többi. Kezdő írónak igen nehéz csoportosítani a jeleneteket úgy, hogy semmi kivetni való ne álljon fenn. Mi mindent összehoz, csak hogy beteljük a 3 felvonás. Így van itt is. Raponyák szerepeltetése nem elég ügyes. Épen csak azért hozza elő, hogy a Csapó örökséget legyen kire hagyni s Aczél Vilma fortélyja sikerüljön. Az első felvonás dialógjai kevés szellemmel vannak szerkesztve. A harmadikban meglátszik a tétovázó bezárása a darabnak. Hanem a második felvonás kaczagató, szövevényes s mégis könnyen folyó féltreértései pompások s kárpótolnak minden hiányért. Ott kezeli igazán a mi bohém társaságunk szellemesnek csufolt nyelvét. A rendőrfogalmazó előszobájának ily alapos ismerője csak olyan lehet, ki maga is végig élvezte a kárvallott ügyes bajos közönség apró-cseprő panaszait. S no itt Falussy olyan pompásan alakította a marczona fogalmazót, mintha csak maga is átélte volna pár nyomozást. Németh a táncmestert — leszámítva pár tuzásáj — ügyesen játszotta meg.

Egészében véve csak biztathatjuk a szerzőt azzal hogy: Excelsior! Ilyen ügyes nyelvezéssel s körültekintő, eredeti felfogással még sokkal sikerültebb dolgokat is produkálhat.

Monna Vanna.

(Dráma 3 felvonásban, írta M. Maeterlinck. Fordította Ábrányi Emil. Először adatott Szabadkán márcz. 20-án.)

Ez a dráma, mely a Nemzeti Színházban már a 25-ik előadásos közledek, a mi ebben a komolyságok után nem rajongó korban csak a dráma művészi értékét bizonyítja, minálunk is színre került, miután megelőzte nagy hír és türelmetlen várakozás. Érdekessége az, hogy bejárta Európa színpadjait s mi Festeticzné alakításában láttuk Monna Vannát, Prinzivallét pedig, ki a férfi szerepek közt az első, Pethes Imre művészi kezei közt. A darab külsőleg romantikus — hisz a szintér a romantikus képzelet kedvelt országa: Olaszország, s az idő az excentrikus egyéniségek és esetek legtermékenyebb időszak: a 15. század — de a nő modern benne s e modern nő szerepe adja meg e drámának a kitünőt értékét. Prinzivalle, Piza ostromlója, ama föltétel mellett akar megkegyelmezni a végszükségben leledző városnak, ha a város főkapitányának szép és erényes feleségét neki egy éjszakára kiszolgáltatják. Ez megtörténik. A város megmenekül, de a főkapitány örökre elveszti feleségét, mert ez beleszeret Prinzivalléba. De az érzelmeknek micsoda skáláján kell keresztül mennünk, hogy megértsük azt, hogy egy éj mennyire át tudta alakítani ezt az asszonyt?! Monna Vanna alakja nagyszerűen van megrajzolva, míg a többi alak

mellette csak közepes. Sokat köszönhetünk Pethes és Festeticzné művészetének, mert az ő ügyes játékok keresztül vitt azon a mysticus ködön, mely beburkolja a darabot s mely nagyban megakadályoz, hogy egyszerre megértsük. Még Füredit említhetjük meg, ki Prinzivalle szerepében inkább banalisan játszott mint művésziiesen.

H I R E K.

— **Tanácsnoki kvalificáció.** A tanácsnoki állásokra megkivánt kvalificáció ügyében a miniszter döntött. Előbbi határozatát fönntartja, mely szerint a tanácsnokoktól jogvégeztséget követel. A törvényhatóság annak idejében a gazdasági tanácsnoktól a jogvégeztséget vagy a gazdasági akadémiai képzettséget követelte ki. A miniszter ezzel szemben kizárólag a jogvégeztségre ragaszkodott. A törvényhatóság a miniszternek ezen önkénykedéséből autonóm jogaiba való illetéktelen beleavatkozását látta; a leiratot visszautasította. Ezzel szemben a miniszter előbbi határozatát fentartja s a jogvégeztséget mondja ki. Egy kissé furcsa, hogy a miniszter a törvény határain túl az autonóm jogokat tetszés szerint nyirbálja. Nem más ez, mint a törvényhatóság feletti baszkodás. Nem tartjuk a miniszter intézkedését helyesnek sem elfogadhatónak, mert szerintünk az okleveles gazda jobban ért a marhához, a trágyához vagy a gazdasági üzemterv elkészítéséhez, mint a jogász. A leirat indokait még nem ismerjük, de kíváncsiak vagyunk rá. Ehhez képest a tanácsnoki állások legközelebb betöltetnek.

— **Márczius 15-ikének megünneplése Szabadkán.** A hazaszeretet lángját látjuk fénylően lobogni városunkban is midőn márczius 15-diki események évfordulójának megünneplése polgárságunk érzelmevilágát felkorbácsolja, a tüzesebb vérű fiatalságot lázba hozza. Rög nem volt oly impozánsan megünneplve márczius 15-ike, mint az idén. A piac-téren lefolyt ünnepély méltó volt Szabadka hazafias polgárságához. Az arczokról leolvasható lelkesedést mutatja, hogy a 48-iki eszmék még ma is forrongásba tudják hozni a szíveket és az elméket. A Szt. István-tér kevésszer volt olyan népes, mint mult vasárnap. Ember-ember hátán tolongott csak hogy minél közelebb jusson az emelvényen álló szónokokhoz. Tartalmas, formás és szép beszédet mondott dr. Balogh Lajos és dr. Mukits Simon. A szónokok beszédeiket általános helyesléssel fogadta a közönség. Márczius 15-dikének az emlékére, mint minden évben úgy az idén is az egyletek, társas körök által diszlakomák rendezettek. Ilyen vacsorák voltak a „Nemzeti Casino”-ba, a „Gazda kör”-ben, a „Függetlenségi kör”-ben, a „Polgári Olvasó kör”-ben, a Kath. Legényegyesület-ben a Kereskedelmi Egyesület-ben stb. Az ilyen és ehhez hasonló ünnepélyek, diszlakomák mondott beszédek, dalok nagyon alkalmasak a hazaszeretet ápolására és a jövő nemzedék hazafias nevelésére.

— **A „Gazda kör” saját helyiségében rendezett egy kedélyes vacsorát márczius 15-dikének az emlékére.** A vacsorán közéletünk számottevő tagjai nagy számban jelentek meg. Az első felköszöntőt dr. Lipozencsics Lázár mondotta el. Lendületes beszéd keretében foglalta össze a 48-diki események történetét. Mély hazafiui lelkesedéssel vázolta a 48 előtti állapotokat. Vonzó tömörséggel világította meg a korszakalkotó események értékét. Meghátottsággal ecsetelte a szabadságharcz

elnyomása után bekövetkezett helyzetet. A tartalmas beszéd a hallgatóságban igen jó hatást keltett. Utána Simrák Béla hittanár mondott igen érdekes beszédet melyben márczius 15-dikének nemzeti jellegét fejtegette. A magyar és a bunyevác testvériségre és azok együttérző hazaszeretetére emelte pohárát. A vacsorára egybegyűlt tagok igen jól érezték magukat s csak az éj késő óráiban mentek haza. Az estély hangulatát nagyban fokozta azon izletes halászlé, melyet a palicsi halászsok nagy bográcsokban főztek és tálalták fel a dicséretet mondó társaságnak. A kitünő halászlé rendezése Lang Simon halászati felügyelő érdeme, ki teljes odaadással viseltetik halgazdaságunk iránt.

— **Okos gazdálkodás.** Igen örvendetes gazdasági ér mutatkozik a városnak. Az okszerű gazdálkodás meghozza a maga gyümölcsét. Az ugarföldeket az idén korán a gazdasági év elején adták bérbe. Ennek az lett az eredménye, hogy a földek jó árban lettek haszobérbe adva. Más években az utolsó perczen lettek licitálva az ugarföldek, tehát akkor, midőn már olyan árért kellett adni, amilyenért kérték. Sőt többször megtörtént, hogy tetemes veszteség származott az átlagos árból is. Az idén az ugarföldek bérbéradásánál 12000 korona többlet mutatkozik a mi lényeges összeg háztartásunkban.

— **Eljegyzés.** Kovács János bankhivatalnok eljegyezte Rabstein Margit kisasszonyt Szabadkán.

— **Megfelebbezett választás.** Dr. Mukits Simon és Futó Ádám iskolaszéki taggá történt megválasztásukat annak idején megfelebbezték. A fölebbezést a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjesztették fel. A miniszter a fölebbezést mint hatáskörén kívül állót visszaküldte. A felebbezés elbírálása a közgazgatási bírósághoz tartozik.

— **Márcziusi krónika.** E hírünkben egy elevenvérű egyénnek komikus esetét adjuk elő, mely márczius 15-diki lakomából folyik. A kedélyes polgár elment szombaton este a „Gazda-Kör”-ben márczius 15-ét ünnepelni. A mozgékony és alkalmas tagot megbízták a vacsora körüli egy-némely teendővel. A vacsora nagyszerűen sikerült. A halászlé kitünő volt s a főrendező ur magának tulajdonította az oroszlanrészt. A siker teljesen meglegedetté tette. Az izletes halpaprikásból elkészítette ágyát, a buczkák, dombok, és hegyek szeretetreméltó és kedvvelt sillereinek. Az alap tehát a lehető legjobb anyagból el volt készítve, hogy egy három napos siller esőt elbirjon. De a jogczim is meg volt rá, mert hiszem márczius 15-ike volt, mikor a mi Imre barátunk, a magyar ember szokásához hiven csak bor mellett tud busulni és mulatni. Az indító okok pedig őt erre egyenesen kihívták. A vacsora feletti siker jó kedvvüvé tette; a 48-iki események ecsetelése, a hazafiui érzelmek felkeltése megindította a mi „jó magyarunkat” s így vagy jó kedvvéből, vagy bánatából, de mindig ivott világosabb vagy sötétebb sillert. A hatás a legmagasabb fokot elérte, a perczen Pista bácsi szerint 101 mutatott. A buczkai nedű nem tagadta meg sajátját: Beszélt, szavalt és pratizott. Midőn már a városban lévő ismerős és ismeretlen kocsmák és jóbarátokat üdvözölte, egy nagyobb szabású kirándulásra adta magát, mint a mely méltó márczius 15-dikéhez. Az elhatározást rögtön követte, a tett s a vásutra hajtatott, hol jegy nélkül egy nyitott kupéba ült a nélkül, hogy valamely

meghatározott irányba akart volna utazni. A vonat elindult, a pokol meg emitt nagyon égett és nem volt mivel öntözgetni. Imre ur összejárta a kocsit összes fülkét, mindenütt italt kérve. A kocsit szögletében ülő anyóka petróleumos korsóját pillantotta meg s örömrivalgásba tört ki „szervusz testvér.” Az anyóka nem vette tréfára a dolgot s félelmében akkorát sikoltott, hogy Imre barátunk is azonnal legyőzte szomját. Végre nagy nehezen a kocsiban elszenderedett. A kalauz hiába keltegette nem ébredt föl. Mikor már O-Becséhez közel voltak a kondoktor alaposan kezdte rázni, a melyre szintén nem felelt csak egy-egy szót bökött ki melyből azt lehetett kivenni, hogy „anyjuk egy pohár silt.” A kalauz látta, hogy egy márczius 15-iki estélytől megviselt emberrel van dolga, erősebben megrázta. „Kérem a jegyet.” Mit akar kérni Imre meglepődve?? Jegyet felelt a kalauz. Hová a jegy, minek a jegy felelt Imre barátunk álmélkodva? Még mindig nem tudja magát kiismerni. Nagy nehezen szóhoz jut és kérdezi a kalauzt, hogy voltaképpen ő hová utazik?? A kalauz nevetve feleli azt csak Ön és az Isten tudja. Az Isten lehet hogy tudja, de én nem felelt Imre humorosan. Hozzálátott a jegy kereséséhez, vagy esetleg egy kis pénzmaradványhoz mihez külömben előre is semmi reménye nem volt, összereste kis és nagy laibi zsebeit s nagy megütközésére pénzt talált benne, melyből kifizette a jegy árát. A vonatból kiszállva az atyafiak felkeresésére indult. Arokonok meglepődtek a váratlan vendégnek s kérdésekre csak annyit felelt, hogy nálunk ez szokás, hogy márczius 15-dikének az emlékére mindig valamely szomszédos faluban kirándulunk. A legközelebbi vonattal visszajött hol annak a bizonyos b gyárnak, melynek ő aligazgatója a legnagyobb örömmel fogadták.

— **Csordás választás.** Ludasi csordás választást felebbezés folytán megsemmisítették s így Huszka Márton az állástól elesett. Az új csordás választást a polgármester f. hó 23-án d. e. 10 órára tüzte ki a gazdasági ügyosztály helyiségében.

— **Pallas Lexikon,** Gracza, Szabadságharcz, Szilágyi és Szalay-Baróthy Magyar nemzet története és egyéb nagyobb munkák esetleg részlet fizetésre kapható Krécsi A. Nándor könyv-zenemű és papír kereskedésében Szabadkán.

— **Diva** a legjobb szivarka hüvely. Szakemberek által felülvizsgálva és vegyileg elemezve a legjobbnak találva. Kapható: Krécsi A. Nándor könyv-zenemű és papír kereskedésében Szabadkán.

Közgazdaság.

Budapest, 1903 márcz. 13.

Vamos és Bruszt hat. közv. üzleti jelentése: E mai hetivásár forgalma kielégítő lefolyású volt a piacra került áru azonnali elhelyezésre talált. Részleteiben a következőkép alakult az üzlet:

Húsfélék: vidéki marhahús eleje 68/76 hátulja 76/90 korona 100 kilónként. Öltött borjúk bőrben hosszan mérve súlylevonás nélkül 80—90 fillérrel nyertek elhelyezést kilónként. Lehuzott sertések kilóját 116—124 fillérrel fizették a vevők. Báránypárja 8—15 korona.

Tojás ára a külföldi alacsony árjelentések folytán tovább hanyatlott és ma I. r. friss

telt árú 57/58 koronát jegyzett eredeti ládánként.

Tejtermékek iránt egyre nagyobb lesz az érdeklődés, a piacra kerülő kevés árú nagyon jó áron nyer elhelyezést. Ma I. r. szöv. teavaj 1/2 kilós darabokban 240—250, 1—5 kilós darabokban 220—230, jó friss főzővaj 150—180 és tehénturó 30—40 fillért jegyzett kilónként minőség szerint.

Burgonya: I. r. nagy gumós válogatott egészséges rózsaburgonya 4.80—5.20, sárga 5.20—5.60, fehér 4—4.40 koronát jegyzett mm-ként vaggontételben.

Déli gyümölcs: I. r. narancs 160-as 9. — 200-as 7.50, 300-as 8. — 360-as 7.50 korona. vérvörös 200-as 10.50, 300-as 11.51, 360-as 10 korona. I. r. citrom 300-as 8. — 360-as 8. korona ládánként. Kosárnarancs 100 kilója 19.—korona.

4634/903 szám.

Árlejtési hirdetményi kivonat.

Szabadka sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a „Mária Valéria” közkórház elmebeteg osztályának átalakítási munkái 1903 évi mártius hó 29-én d. e. 10 órakor a városi mérnöki hivatalban vállalatba fognak adatni.

Ajánlatot lehet tenni az egész munkára — vagy egyes munka nemekre is.

A terv, költségvetés, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalában naponta d. e. 10—12 óra között megtekinthetők, ugyanott adatik ki az ajánlati minták is.

Szabadkán, 1903 évi márczius 20.

A városi tanács.

Pályázati hirdetés.

A „Báró Hirsch Mór jótékonyági és önszegélyző egyesület” vezetésem alatt álló szabadkai fiókjánál üresedésben levő

pénzbeszedői állásra

ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás utólagos havi részletekben fizetendő évi 840 koronás javadalmazással és az incassó után kikötött 2% jutalék élvezetével van egybekötve.

A pályázati kérvények 1903-ik év április 5-ik napjának d. e. 12 órájáig postán vagy személyesen hozzánk nyújtandók be.

A megválasztandó pénzbeszedő állását azonnal tartozik elfogadni és akkor egyidejűleg köteles 400 koronát készpénzben betéti könyvecskében vagy értékpapírban kezelmhez biztosítékul letenni.

Ezen állás általam egybehivandó végrehajtó bizottsági ülésen viszonylagos szótöbbséggel választás útján töltetik be, a választás megerősítése azonban a központi vezetőség hatáskörébe tartozik.

Szabadkán 1903. év márczius hó 18-án.

Dr. Blau Géza

az egyesület szabadkai fiókjának elnöke.

Nyomdai munkák

a legcsinosabb

és

legszebb kivitelben készülnek

KLADÉK ISTVÁN ÉS TARSA

könyvnyomdájában

Pártoljuk a magyar ipart!!

ÚJ ÚJDONSÁG!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy jelen találmányu **acetilen világitási készüléket**, melyet a magyar királyi szabadalmi hivatal 929/1903. sz. a. kelt jóváhagyása alapján mint legjobb

acetilen izzófény világitást,

mely minden alkalmatlanságot kizár, s fölülmul minden eddigi hasonló találmányt.

Szabadalmazott készülékünk nemcsak a nagyközönség, hanem szakemberek elismerését is kivívta magának és így forduló pontot fog képezni az **izzófény világitás** terén, mert teljesen veszélytelen, könnyen kezelhető és a mi fő,

olcsó és felülmulthatatlan fényű világitást

szolgált.

Bátran hívhatjuk fel tehát az összes érdeklődők u. m.: **községek, testületek, szállodák, vendéglősök, valamint magánosok** figyelmét, hogy mielőtt bármily világitás berendezését elhatároznák, **szabadalmazott készülékünk működéséről** maguknak saját érdekükben meggyőződést szerezzenek I. kör. Kölcsey-utca 252.

Berendezéseink **jóságáért és a pontos kivitelért** szavatosságot vállalunk, **terveket és költségvetéseket díjmentesen** adunk, levélbeli megkereséseket gyorsan elintézzük, esetleg meghívásra a világitást helyszínen bemutatjuk.

Raktáron tartunk mindennemű ezen világitáshoz tartozó cikkekkel, u. m.: csillárokat, égőket stb.

Kérjük, hogy mielőbbi megrendeléssel módot nyújtson nekünk vállalatunk szolid-ságáról meggyőződtetni és vagyunk szives pártfogását kérve

teljes tisztelettel

Gálik J. és Társa

acetilen izzófény világitási vállalkozók Szabadkán.

NINCS TÖBBÉ VESZÉLY! — NINCS TÖBBÉ ROBBANÁS!